

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku przy ocenie prawidłowości wydania decyzji z art. 129 ust. 5 pkt 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami przypominał pewne podstawowe zasady związane z tym przepisem.

Sąd wskazał po pierwsze, że przepis art. 129 ust. 5 u.g.n. stwarza możliwość zrealizowania obowiązku wypłaty odszkodowania w przypadkach kiedy odszkodowanie nie zostało ustalone, a mamy do czynienia z wywłaszczeniem w rozumieniu Konstytucji RP oraz obecnie obowiązujących przepisów o wywłaszczeniu. Użyty w tym przepisie termin „pozbawienie praw do nieruchomości” oznacza każde działanie władcze przynoszące skutek w postaci odebrania praw do nieruchomości podmiotom, którym one przysługiwały, a nie tylko takie działania, jakie w ustawie o gospodarce nieruchomościami zostały zakwalifikowane do kategorii wywłaszczenia, ewentualnie określone jako ograniczanie praw do nieruchomości lub jako ograniczanie sposobu korzystania z nieruchomości.

WSA przypominał, że nie budzi wątpliwości kwestia zastosowania przepisu art. 129 ust. 5 pkt 3 u.g.n. do stanów faktycznych sprzed wejścia w życie ustawy o gospodarce nieruchomościami, czyli do stanów faktycznych polegających na odjęciu, przejęciu lub ograniczeniu prawa własności bez ustalenia należnego odszkodowania. Fakt wywłaszczenia, niezależnie od jego podstawy prawnej jest jednak nieodzowną przesłanką ustalenia odszkodowania. Jedynie na marginesie można wskazać, że art. 129 ust. 5 pkt 3 u.g.n. uzależnia możliwość ustalenia odszkodowania od łącznego spełnienia dwóch wymienionych w nim przesłanek. Po pierwsze, ustalenia wymaga, że nastąpiło pozbawienie praw do nieruchomości bez ustalenia odszkodowania. Po drugie, obowiązujące przepisy muszą przewidywać ustalenie odszkodowania za pozbawienie praw do nieruchomości bez odszkodowania. WSA zauważył przy tym, że pozbawienie prawa do nieruchomości bez odszkodowania to tylko jedna z przesłanek określonych w art. 129 ust. 5 pkt 3 u.g.n. uzasadniających prawo do odszkodowania. W tej części przepis ma wyraźnie charakter blankietowy, nakazując wskazanie normatywnej podstawy do ustalenia odszkodowania w obowiązującym stanie prawnym. Oznacza to, że aby mogło dojść do ustalenia odszkodowania niezbędnym jest wskazanie konkretnego przepisu obowiązującego prawa, który za tego typu pozbawienie prawa własności przewiduje możliwość ustalenia odszkodowania. Ten drugi warunek, wobec braku zaistnienia w okolicznościach niniejszej sprawy pierwszego, jest bezprzedmiotowy.

Sąd wyraźnie podkreślił, że podstawy do ustalenia odszkodowania nie stanowi wyłącznie przepis art. 129 ust. 5 pkt 3 u.g.n. Art. 129 ust. 5 u.g.n. ma charakter procesowy, a nie materialnoprawny. Przepis ten nie jest samoistną podstawą do ustalenia odszkodowania, ale materialnoprawny obowiązek ustalenia odszkodowania musi wynikać z odrębnych – i obowiązujących – podstaw prawnych, zwłaszcza w przypadkach ujętych w art. 129 ust. 5 pkt 3 u.g.n. Ustalenie odszkodowania może nastąpić, jeżeli obecnie obowiązujące przepisy prawa materialnego przewidują odszkodowanie za określony sposób lub formę pozbawienia praw do nieruchomości w przeszłości.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 27 listopada 2019 r., II SA/Gd 430/19

Źródło: CBOSA